

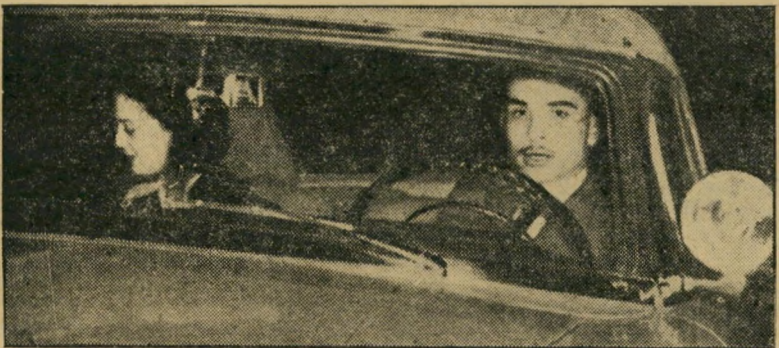
עד סיפוח פלסטין לירדן התחלפו הממשלות לעתים רחוקות. מאז מתחלפות הן תדירות. בצילום: סוליימאן סוקאן, תופיק אבו אל-הודה וראש הממשלה הנוכחי איברהים האשם באשא.

רודנים -

צילום במרכז עמאן, המראה קהל מפגינים עוצר מכונית. הפגנות השבוע שעבר קיבלו את דחיפתן ביוזמת המצרים שלא יראו בעין יפה את הצטרפות ירדן לברית בגדד הפרו-בריתית.

מול המון

חוסין מלך הירדן ואשתו דינה, באירופה. הפלסטינאים רואים בבית המלוכה ההאשימי שלטון זר. כיום מצדדים רוב תושבי פלסטין הערבית בעמדה המצרית, מבכרים הפרדת מולדתם מן הגדה המזרחית.

עם -

ילדים פלסטינאיים לומדים באוהל במחנה פליטים ליד יריחו. כיום יושבים בממלכת הירדן 600 אלף פליטים, מטילים את האשם במצבם על המלך עבדאללה, שעטו מן הצד, בזמן הכיבוש הישראלי.

מול עם

השבוע ראו 1200 אזרחים ישראליים את ממלכת הירדן מקרוב. ברוב המקרים נשארו מצד זה של הירדן, בילו את חג-המולד בין בני משפחתם בחלק המערבי של הממלכה. אחדים הורשו לעבור את גשר אלנבי, לבקר בעמאן הבירה.

אחד מאלה, תושב חיפה, סיפר את רשמי ביקורו. "את היום הראשון ביליתי בעיר העתיקה. כולם דיברו על נושא אחד כלבד: מהומות השבוע האחרון. רוב הפלסטינאים שפגשתי היו מלאי התמרמרות על הלגיון. הם רוצים להצטרף לברית בגדאד! הם בגדו בנו! הם מוכרים את ארצנו לאנגלים! הם נוהגים בנו כבעבדים! אלה היו תלונות טיפוסיות."

"המלה 'הם' התייחסה לתושבי הגדה המזרחית, כי הפלסטינאים מקפידים מאד בשיחתם על ההבדל בין אורדני ופלסטיני."

כיום, שמונה שנים לאחר סיפוחה הרשמי של פלסטין הערבית לממלכת הירדן, נשאר ההבדל בין שני חלקי הממלכה, עובדת-יסוד בכל שטחי החיים פליטים אמידים מ-

ש ת י ג ד ו ת נ פ ר ד ו ת

יפו, חיפה וירושלים אמנם התיישבו בעמאן, הפכו אותה לעיר המודרנית והמתפתחת ביותר במרחב; במנגנון הממשלתי נמצא ברובו בידי פלסטינאים והחוק אינו מפלה בין תושב הגדה המערבית לתושב המזרח - אולם כל זה אינו משנה את העובדה כי בממלכת הירדנים שוכנים שני עמים, שני מעמדות, שני מנהגים.

באופן רשמי, קיים שוויון בין שני החלקים: בית הנבחרים מורכב מ-20 צירים מכל צד. אולם מספר התושבים הפלסטינאיים הוא 900 אלף, ואילו הירדנים מונים 420 אלף כלבד.

הממשלה המורכבת בחמשה שרים פלסטינאיים, חמשה ירדנים וראש-הממשלה "אובי" ייקטיבו, עד כה היה ראש הממשלה ירדני. הלגיון הערבי הוא צבאה הרשמי של הממלכה. אולם שערי מחנותיו פתוחים לתושבי הגדה המזרחית כלבד; פלסטינאים אינם יכולים לשרת בו.

לכאורה, גם המלך עומד מעל לחילוקי אינטרסים בין ירדנים ופלסטינאים. אולם מתוך אנשי חצרו, הקובעים למעשה את חיי המדינה, אין אף פלסטינאי אחד.

חינוך: רל ומפגור

ההבדל בין שני החלקים של הממלכה הוא ברוח התרבות והחינוך. כימי המני דס, נהגו ערביי ארץ ישראל מרשת "חיי נור" יעילה, שמונה בחלקה על-ידי משלם המסים היהודי. האנשים גלים הקימו בתי-ספר יסודיים בערים ובכפרים, הצליחו להנהיג חינוך-חובה לפחות באזורים המיושבים של צפון הארץ ומרבית כזה.

דוגמת הישוב הערבי השכן העלתה אף היא את רמת הערבים, דירבנה אותם לשלוח את בניהם לבתי-ספר תיכוניים ולאנוניברסיטאות בחוץ-לארץ.

לעומתם, היו רוב תושבי עבר-הירדן שרויים בבורות עמוקה. חוק החינוך הממלכתי קבע כי כל ילד חייב. ללמוד חמש שנים (ח'ינב) בבית-ספר יסודי, אולם על ההורים שלא ימלאו אחר הוראה זו כעונש מאסר. אולם בצד החוק הגאה, הודקרה מציאות גורמה ביותר: בכל שטח עבר-הירדן קיימים כיום 107 בתי-ספר יסודיים כלבד וחמשה תיכוניים, בהם לומדים פחות מ-30 אלף תלמידים.

על כן, מגיע שיעור הנכערים, שאינם יודעים קרוא וכתוב בעבר-הירדן, ל-93 אחוז - הגבוה ביותר במרחב הערבי, מלבד ארצות חצי-האי הערבי.

תמונה זו משתקפת במצב העתונות הירדנית. מתוך חמשה עתונים יומיים (כולם בשפה הערבית) מופיעים השניים החשובים ביותר בעיר העתיקה: אל-דיפאע ופלסטין.

* מתוכס: 200 אלף בדואים.

משלושת הניתנים שייך אחד למפלגת אל-נהרה ואילו השניים האחרים, דלי-התפוצה (1500 כל אחד), מכריזים על עצמם כבלתי-תלויים.

כיכלה: חסרת כל יסוד

אם כלכלתה של ישראל נחשבת לכלכלה משונה, הרי שהכלכלה הירדנית מסוּרפת לחלוטין. מאזן המדינה בשנה שעברה היה 17 מיליון ל"ש. מתוך זה העדיקה אנגליה לגרו-

רתה סך של 11 מיליון ל"ש. מענק נוסף, הניתן בצורת סעד האו"ם ל-600 אלף הפליטים הפלסטינאים היושבים בירדן, אינו מופיע בתקציב הרשמי, אם כי רק הודות לו יכולה ממלכת הירדן לשתוב את הפער האדיר בין יכולת היצור שלה לבין צרכי המחיה (הדלים) של תושביה.

למרות שרק עשרה אחוז משטח הירדן מעובדים, הארץ היא ביסודה ארץ חקלאית. היכול העיקרי הוא החיטה, הגדלה בחלק המזרחי. החלק המערבי מיושב בצפיפות רבה, אם כי האזורים החקלאיים הפוריים נשארו בתחומי מדינת ישראל.

בירדן מצויים מחצבים עשירים של סיד-פסים, קאולין וגבס. בשנתיים האחרונות התפתח יצוא של פוספטים דרך עקבה ל-יפאן, יצוא העלול להגיע לממדים רציניים ביותר אם תתגשם תוכניתם של היפאנים להשלים את מסילת הברזל ממען לעקבה (כ-30 קילומטרים בלבד).

בדיקות גיאולוגיות ברמה שמעבר לבקעת הערבה רמזו על הימצאות נפט בכמויות מסחריות, אולם עד כה לא נערכו קידוחים באזור.

משלחת ירדנית, שניהלה החודש משא ומתן כלכלי עם ממשלת בגדאד הביאה אתה הבטחה עיראקית להשקיע הון בפיתוח מתצבים ותעשיות-יסוד בירדן. כצעד ראשון, השקיעו העיראקים שני מיליון ל"ש ב-מיפעלי הפוספט. תוכנית החוקה יותר: חידוש היצור במפעלי האשלג של צפון ים המלח.

הלגיון: תותחים ושריון

הגורם העיקרי בכל שטחי החיים בירדן הוא הלגיון הערבי. כוח זה, הנחשב כיום לכוח הערבי היעיל ביותר, נוסד ל-35 שנה בדיוק, כאשר ביקשו הבריטים משענת ל-

שלטונם מעבר לירדן.

מפקדו הראשון היה רב-סרן בשם פיק, אנגלי דובר ערבית שהשתתף במלחמת המדבר של לורנס האגדי, פקד על יחידה בצבא הכיבוש של אלנבי.

הוא נשלח לעבר-הירדן עליידי הרברט סמואל, עוד לפני הופעתו של האמיר עבדאללה על פני הירדן. הוא ערך סיור מקיף בין שבטי הבדואים, ביקש רשות לגייס 100 חיילים וחמשה קצינים ליחידה חדשה, שתיקרא הלגיון הערבי.

הרכבו הראשון של הלגיון היה: חמשה קצינים אנגליים, 75 רובאים רכובים על סיסים או גמלים, 25 מקלענים מוסעים על מכוניות פורד פתוחות. כעבור שנה כלבד, כבר מנה הלגיון למעלה מאלף איש, כלל שתי מחלקות של פרשים, שתי פלוגות רובי איות, פלוגה מסייעת, מחלקת קשר, שני תותחי-שדה.

קצב ההתקדמות נשמר מאז, כי הבריטים היו זקוקים לכוח לוחם שיסור באופן עיתר למשמעתם, לא יהיה תלוי בשינויי הצמרת הפוליטית של הארץ.

כיום מנה הלגיון הערבי 20 אלף איש, מאורגנים בשלוש חטיבות מוגברות של חיל רגלים, שני גדודי שריון קל וגדוד אחד של תותחים אנטי-טנקיים. משרתים בו 60 קצינים בריטיים בתפקידי פיקוד ובתפקידי מניחה.

חיל-האחיר עודנו בשלב של תיכנון, אולם בריטניה כבר התחייבה למכור לירדן ששה מטוסי סילון.

בגלל כוח האדם המצומצם, שאינו מאפשר החזקת מוצבי הגבול הארוך עם ישראל, מוחזקות שתי חטיבות כרוזבה טקטית ב-מפרק ובזרקה מעבר לירדן, ורק חטיבה אחת יושבת בחלק הפלסטינאי. את התפקידי שמירת הגבול ממלא המשמר הלאומי, המונה כ-30 אלף איש מצויידיים בנושק קל כלבד, המגוייסיים מבין הפלסטינאים.